

УДК 004(497.11)“2007/2014”
Прегледни рад

Осврт на објављене изворе о информационој писмености у Србији

Гордана Стокић Симончић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет - Катедра за библиотекарство и информатику
gordana.stokic.simoncic@gmail.com

Жељко Вучковић
Универзитет у Новом Саду
Педагошки факултет у Сомбору
zeljko.sombor@yahoo.com

Сажетак

Рад се бави анализом литературе, односно објављених извора на тему информационе писмености, насталих у Србији од 2007. године. Непосредан повод за анализу представља објављивање другог издања UNESCO-ве публикације *Overview of Information Literacy Resources Worldwide*, којој је приложен списак од 23 библиографске јединице грађе на српском језику: монографије, чланци у часописима, водичи, едукативни курсеви, семинари, као и преведени међународни документи и приручници. Третирајући овај попис само као преглед најважнијих објављених публикација, а не као исцрпну библиографију радова, аутори текста библиометријски и садржајно анализирају обрађиване теме и констатују квалитативан помак од упознавања са проблематиком, преко емпиријских истраживања, до теоретских разматрања о компетенцијама за информациону писменост.

Кључне речи:

информациона писменост, етапе развоја, Србија, медијска писменост, *Преглед извора о информационој писмености широм света (Overview of Information Literacy Resources Worldwide)*, компетенције, библиотеке, обука корисника, информационо друштво, стратегија развоја

Увод

Када се, у пролеће 2013. године, појавио *Прејлед извора о информационој писмености широм света*, који је приредио Форест Вуди Хортон Јуниор, а објавио UNESCO¹, Србије није било на списку земаља које су приложиле грађу са свог језичког подручја. Позив да достави попис литературе о информационој писмености није ни био упућен некоме са српског културног простора, али је ауторка ових редова имала, поред осећаја очигледне неправде, и додатни разлог да реагује: међу приређивачима публикације налазило се њено име.

Годину дана касније, у пролеће 2014, када се очекује друго и допуњено издање *Прејледа*, могу се исказати другачији резултати. Гордана Љубановић и Гордана

Стокић Симончић уложиле су напор да напишу бар оне најважније изворе о информационој писмености у Србији и да тај документ приложе *Прејледу*, а он је показао да је ова тема актуелна међу домаћим библиотекарима, педагозима, новинарима, издавачима и научним радницима бар десетак година. Третирајући овај попис само као прву информацију, а не као исцрпну библиографију радова, аутори текста библиометријски и садржајно анализирају обрађиване теме и констатују да су српски библиотекари први аргументовано „проговорили“ о значају информационе писмености за даљи развој друштва; констатују, такође, и квалитативан помак од упознавања са проблематиком, преко емпиријских истраживања, до теоретских разматрања о компетенцијама за информациону писменост.

Најпре библиотекари...

Иако је, 1997. и 2002. године, било покушаја да се у Србији донесе национална стратегија развоја

¹ Forest Woody Horton Jr., *Overview of Information Literacy Resources Worldwide* (Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2013), http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/news/overview_info_lit_resources.pdf (преузето 15. 3. 2014).

информационог друштва, Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије усвојило је документ под тим називом тек октобра 2006. године². Писана у условима релативно стабилног привредног раста и повећаних страних улагања, Стратегија није предвидела последњу светску економску кризу, пад тржишта информационих технологија у Србији од јесени 2008. године, као ни све уочљивије испољавање последица слабости индустрије, високе незапослености и недовољног улагања у истраживања и развој. Но, и без тога, аутор *Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији* пропустио је да овим документом, визионарски, библиотекама да одговорније место у укупном процесу информатизације друштва. Оне су се помињале у контексту дигитализације (као *дигиталне библиотеке, дигиталне архиве (библиотеке)*), при набрајању институција које би требало да имају широкопојасне интернет везе и у контексту развоја јавних услуга (*јавне библиотеке*). Међутим, нису се помињале у вези са потребом да се начини нови законодавни оквир, нити као део националне информационе инфраструктуре, а ни када је у питању развој е-образовања. Због тога се стичао утисак да је информационо друштво више техничка, него социолошка категорија, а да је доживотно учење непрецизан и неразрађен концепт³.

Нову стратегију развоја информационог друштва Србија је добила већ 2010. године⁴. Иако су у њој поменути *корисници библиотека, дигиталне библиотеке и електронски архиви*, те *јавне, школске и специјалне библиотеке* „које би требало да буду опремљене информационим системима који омогућавају домаћу и регионалну сарадњу и интерконецију“, потреба информационог описмењавања становништва поново се не помиње, баш као што се на стари начин третира и концепт доживотног учења.

Упркос одсуству спољног подстицаја какав би могла представљати једна боље промишљена стратешка оријентација, изгледа да су у Србији, од свих професија, најпре библиотекари прихватили информациону писменост као конкретан концепт и предуслов за укључивање српског друштва у наступајуће информационо доба. Домаћа библиотекарска заједница је, после

неколико година изолације⁵, почела поново да ступа у међународне токове развоја професије, да се упознаје са савременим технологијама, новим изворима знања, потребом обучавања корисника за рад у новом окружењу, конкретном улогом сваког од типова библиотека и да, готово интуитивно, себи поставља нове циљеве. Међу њима, истакнуто место заузели су развој и промоција информационе писмености, како међу самим библиотекарима, тако и у целокупној заједници корисника.

Прихватање развоја информационе писмености као професионалне одговорности библиотекара не треба да чуди данас када кључни значај добија анализа информација која прожима све библиотечке процесе. Историјски гледано, ова функција је постојала и у првим библиотекама, када се, у циљу уређења и систематизације документа, појавила анализа њиховог садржаја. Током времена, функција анализе информација развијала се и усложњавала, како у формалном, тако и у садржинском смислу, прелазећи пут од уређивања збирки до сложених референтно-библиографских метода и изградње нових информационих система. У електронском окружењу, велике светске библиотеке формирају и посебне службе за семантичку обраду информација, које обради информација приступају на нивоу њиховог смисла и значења. Њихов задатак је проучавање садржаја, а не само форме публикованог знања.

Ако прихватимо анализу информација као нову доминантну унутрашњу функцију библиотекарског рада, онда њен пандан и пратилац на нивоу социјалних функција јесте функција вредносне оријентације у информационој васиони. Ова веза постала је посебно важна са појавом интернета, када је све израженија неопходност строжег уређења ове прилично неорганизоване информационе глобалне инфраструктуре. Библиотекари као професионална групација која се по природи свога посла бави класификацијом, систематизацијом и организацијом докумената, имају обавезу, али и шансу да допринесу решавању проблема уређења и вредновања електронских публикација и извора као будуће форме научне, али и свакодневне комуникације. Резултат ових напора биће нове вештине, понашања, приступи и вредности којима се информације и знања суштински имплементирају у процесе учења, истраживања, образовања и културе.

Како показује попис најважнијих публикација на тему информационе писмености у Србији у

² „Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији“, *Службени гласник РС* број 87/06, http://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/61956/strategija_informaciono_drustvo_cyr.zip (преузето 15. 3. 2014).

³ Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић, *Библиотеке и иценџинг* (Панчево; Нови Сад: Градска библиотека; Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 2012), 96–97.

⁴ *Стратегија развоја информационог друштва у Србији до 2020*, http://www.paragraf.rs/propisi/strategija_razvoja_informacionog_drustva_u_republici_srbiji.html (преузето 15. 3. 2014).

⁵ У последњој деценији XX века распао се, заједно са државом, и систем библиотекарства изграђиван у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији. Библиотекарство у Србији, као део тог урушеног система, опстало је у времену тешке економске кризе, рата и међународних санкција, али са последицама чија дубина никада није у потпуности сагледана, нити валоризована.

периоду 2007–2013, домаћи библиотекари укључили су се, премда са разумљивим закашњењем, у савремене трендове развоја професије, али су и предњачили над свим другим професијама по своје интересовању и дубини захвата у проблематику.

Три етапе истраживања информационе писмености: концептуализација, имплементација, контекстуализација

Списак од 23 библиографске јединице грађе, посвећене феномену информационе писмености на српском језику, без сумње представља репрезентативни узорак истраживања информационе писмености у Србији. Он је настао током новембра 2013, претраживањем Узајамне каталожско-библиографске базе COBIB. SR, прегледом веб-страница библиотека, као и уз консултације са појединим колегама који прате ову проблематику⁶. Три монографије, један тематски зборник радова, осам чланака у часописима, четири преведена међународна документа, те водичи, едукативни курсеви и семинари у отвореном приступу, омогућавају да се, иако на релативно малом узорку, прати развој праксе и теорије у вези са овом темом. И у логичком и у хронолошком смислу, истраживање феномена информационе писмености код нас може се поделити у три етапе: концептуализација, имплементација и контекстуализација.

За прву етапу, којом се дефинише сам концепт информационе писмености и његов значај у образовним и друштвеним процесима и променама, посебан значај има Међународна конференција *Информациона писменост и доживотно учење*, одржана у Београду од 5. до 7. октобра 2007. године. Она је на велика врата увела проблематику информационе писмености међу српске библиотекаре. Организатори – Филолошки факултет Универзитета у Београду и Библиотекарско друштво Србије, нису, при томе, називом конференције ограничили нити искључили припаднике других професија, али је она највећим делом ипак била – библиотекарска. У закључцима донесеним том приликом јасно се истиче да су информациона писменост и доживотно учење не само велика одговорност данашњих библиотекара, него и велика шанса да библиотеке „заузму чврсту позицију у трајним процесима који представљају императив развоја савременог доба”⁷.

Зборник са конференције *Информациона писменост и доживотно учење* одштапан је у октобру 2008. године⁸, а сведочи да је тема била присутна међу библиотекарама на целокупном српском културном простору. Међу 38 радова на српском језику, Зоран Вукадиновић приложио је текст у вези са приликама на Косову и Метохији – „Информациона писменост и доживотно учење: економски, законски, етички и социјални аспекти информационе писмености на Косову и Метохији”⁹, а Милена Максимовић и Александар Грандић радове који представљају стање у Републици Српској – „Информациона писменост у библиотекама Босне и Херцеговине с посебним освртом на Републику Српску”¹⁰ и „Економски, законски, етички и социјални аспекти информационе писмености”¹¹.

Од разматрања појмова учења и интелигенције, формалног и доживотног образовања, преко објашњавања концепта друштва знања, до неизбежних покушаја спецификација информационе у односу на остале врсте писмености (традиционална, рачунарска, медијска, дигитална, информатичка), радови у *Зборнику* постављају термилошки и садржински оквир за даље бављење проблематиком информационе писмености. Нешто већи број аутора из академског окружења, као и приложени прегледни радови, указују да је у овим круговима судар са недовољном компетентношћу у процесу учења и истраживања био израженији, те је и тема била од већег интереса. Ипак, неопходност и могућности информационог описмењавања деце и омладине, путем активности школских библиотека, разматрају се у пет радова, колико је и оних који информациону писменост третирају у контексту рада јавних и специјалних библиотека. Покренута питања етичног коришћења информационих извора, ауторских и сродних права, те компетентности библиотекара, налазе се упоредо са упадљивим и, готово потпуним, одсуством истраживања, било квалитативних или квантитативних, која би пружила конкретнији увид у ниво информационе писмености, врсту информационих потреба и понашање појединих категорија корисника или пак библиотекара у овом процесу.

У другој етапи истраживања теорије и праксе информационе писмености намећу се питања њене *имплементације* у образовању, науци, култури и

⁶ Већ у време писања овог текста, почетком априла 2014, могле би се у овај списак унети значајне допуне.

⁷ „Закључци са Међународног научног скупа *Информациона писменост и доживотно учење*”, *Високошколске библиотеке година IV*, број 4 (2007), http://unilib.bg.ac.rs/zajednica01/izdanja/visokoskolske_biblioteke/god4/br4/6.php (преузето 15. 3. 2014).

⁸ *Информациона писменост и доживотно учење: Зборник радова на конференцији*, уредници Александра Вранеш, Љиљана Марковић, Gven Aleksander (Београд; Vičita: Филолошки факултет Универзитета; Библиотекарско друштво Србије; Emporia univerzitet, 2008), <http://digifil.fil.bg.ac.rs/Home/Read/33103> (преузето 15. 3. 2014).

⁹ Исто, 117–130.

¹⁰ Исто, 321–330.

¹¹ Исто, 137–152.

свакодневном животу, те проблеми стандарда и мерила информационе писмености и неписмености. Нарочито је изражено интересовање за могућности информационог описмењавања деце основношколског узраста, као и за улогу школског библиотекара у том процесу¹².

Поред стручних радова, за ове две циљне групе најчешће се организују едукативни семинари, курсеви, презентације и друге врсте обука¹³. Доприносе оваквим истраживањима дају преводи релевантних међународних смерница и стандарда (*Александријска изјава о информационој писмености и доживотног учења*¹⁴, *IFLA прероруке о медијској и информационој писмености*¹⁵, *Библиотека за сваку школу: декларација*¹⁶).

Академска заједница Србије, студенти, професори и истраживачи, јављају се као друга велика циљна популација заинтересована за обуку из вештина информационе писмености. Њима су намењени специјализовани водичи за сналажење у обиљу научних информација¹⁷, али и бројни чланци који се баве научним радовима у

отвореном приступу, научним блоговима, репозиторијумима, друштвеним мрежама у служби науке, наукометријом и вредновањем научно-истраживачких резултата који нису могли ући у овај попис. За академски заједници везана су и прва емпиријска истраживања информационог понашања на факултетима у Србији¹⁸.

Интересантно је да се у овој етапи, у временском распону од годину дана, јавља неколико публикација (домаћих и преведених) о медијској писмености: појму, суштини и карактеристичним појавама које покушавају да објасне истраживачи или запослени у медијском простору Србије. Не може да се не уочи, међутим, да је интересовање било кратког даха и да, према доступној литератури судећи, није уследило континуирање бављење овом проблематиком¹⁹.

У трећој, *контекстуалној фази*, постављају се питања ширег утемељења и стратешких праваца развоја информационе писмености у контексту не само технолошких, већ и друштвених и културолошких промена. С разлогом се запажа да се информациона писменост неће развити сама по себи, са ширењем информационих и комуникационих технологија у свакидашњем животу и раду, те да је она не само технолошка, већ и социолошка, образовни и културолошки феномен. Тако се у раду Гордане Стокић Симончић и Жељка Вучковића „Информациона писменост у Србији: иницијативе и стратегије“, указује на одсуство јасне и консеквентне државне стратегије у развоју информационе писмености. То, наравно, не значи да се у Србији она не развија, већ да се развија спорадично и недовољно ефикасно. Уместо система, на делу су појединачне акције и иницијативе које покушавају да премосте јаз између захтева глобалног информационог доба и ситуације на терену. Координација иницијатива, идеја и стратегија створила би већу усресређеност и знатно брже дала резултате, у смислу подизања процента информационо писменог становништва и његове оспособљености за доживотно учење²⁰.

¹² Гордана Ђоковић, „Информациона писменост ученика“, у Креативне радионице у школској библиотеци, уредник Александра Вранеш (Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2011), 99-109; Славица Јурић, „Концепти нове писмености“ (14. 2. 2013), <http://obrazovneparadigme.pbworks.com/w/page/63596015/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5%20%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8> (преузето 3. 10. 2013); Славица Јурић, „Информациона писменост и рађање дигиталне културе“, *Школски библиотекар : онлајн часопис за школске библиотекарске* Број 4 (јун 2013), <http://casopisbibliotekar.wordpress.com/2012/08/09/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%B8-%D1%80%D0%B0%D1%92%D0%B0%D1%9A%D0%B5-%D0%B4%D0%B8%D0%B3%D0%B8/> (преузето 14. 3. 2014).

¹³ Гордана Стокић Симончић, „Актуелни Попис забележио је две, са пуном свешћу да их „на терену“ма знатно више: Информациона писменост и обиље информација“ (Видео снимак), (Београд: Internestproject, 2013), <http://www.youtube.com/watch?v=3hy8bR3NfQ0> (објављено 19. априла 2013, преузето 19. 11. 2013); Гордана Љубановић, „Информациона и медијска писменост библиотекара и корисника школских библиотека“, <http://www.bibliotekaplus.rs/wp-content/uploads/2013/03/IMP-22.05.2013.pdf> (преузето 3. 10. 2013).

¹⁴ Dušan Stamenković, prev., „Aleksandrijska izjava o informacionoj pismenosti i doživotnom učenju = The Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning“, *Bibliotekar: časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* God. 51, sv. 1/4 (2009): 165–166.

¹⁵ IFLA прероруке о медијској и информационој писмености, превод на српски језик Библиотекарско друштво Србије, <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/media-info-lit-recommend-sr.pdf> (преузето 1. 8. 2013).

¹⁶ Библиотека за сваку школу : Декларација, <http://bds.rs/wp-content/uploads/2013/07/%D0%91%D0%B8%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B0%D0%BA%D1%83-%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%83-%D0%94%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0.pdf> (преузето 15. 3. 2014).

¹⁷ Stela Filipi-Matutinović, „Elektronski izvori informacija u nauci: značaj, vrste, dostupnost, procenavrednosti“, http://unilib.bg.ac.rs/edukacija/Tekst_za_kurs_za_doktorante_2011.pdf, (преузето 3. 10. 2013); Stela Filipi-Matutinović, „Naučne informacije u Srbiji: protok, dostupnost, vrednovanje“, <http://unilib.bg.ac.rs/edukacija/Naucne%20informacije%20u%20Srbiji.pdf>, (преузето 3. 10. 2013).

¹⁸ Биљана Радић Бојанић и Јагода Топалов, „Електронски извори СО-ВІSS и КоБСОН у функцији високошколског образовања : ставови и навике студената корисника“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Год. 11, бр. 20 (2012): 33–43; Мара Деспотов, „Информациона писменост студената : стратегија претраживања“, *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Год. 12, бр. 22 (мај 2013): 76–84.

¹⁹ Velimir Čurgus Kazimir, *O medijskoj pismenosti* (Beograd : Ebart – medijski arhiv, 2011); Džejs Poter, *Medijska pismenost*, preveo Đorđe Trajković (Beograd : Clio ; FORIN – Fond za razvoj istraživačkog novinarstva i novih medija, 2011); Stjuart Prajs, *Izučavanje medija*, preveo Vladimir Kolović (Beograd : Clio, 2011); Dejan Pralica, „Perspektive medijske pismenosti u Srbiji, u *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene: medijska istraživanja: zbornik radova III*, urednik Dubravka Valić Nedeljković (Novi Sad : Filozofski fakultet, Odsjek za medijske studije, 2011), 211–224.

²⁰ Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић, *Библиотеке и уједињенишћу*, 101.

Уместо закључка

Библиотекарска заједница у Србији може бити по-носна на своју улогу у развоју концепта и имплементацији информационе писмености у нашој средини. Иако је она поставила ову тему на дневни ред, само напори библиотекарске заједнице нису довољни уколико не могу да се ослоне на континуирану и снажну подршку школског, научног и образовног система, као и јасну државну стратегију. Анализа релевантне објављене литературе на српском језику од 2007. године до данас показује да актуелна позиција библиотека и библиотекарства у Србији одражава све *дечије болести* концепта и имплементације информационе писмености. Према државне стратегије нису

на одговарајући начин валоризовале њихов стварни потенцијал, библиотеке у Србији данас раде у друштву које све јасније показује стратешку опредељеност ка развоју науке и настоји да више улаже у научна истраживања, образовање и културу. Иницијативе библиотека, пројектно организовање, учешће у међународним пројектима, рад у међународним асоцијацијама, професионално образовање, показују да библиотекари, уз све објективне потешкоће, схватају информационо описмењавање као свој природни задатак. Будући напори библиотека и библиотекара на редизајнирању сопствене мисије у домену информационе писмености морају бити јасно усмеравани у правцу видљивог и мерљивог доприноса добробити заједнице у којој раде.

Литература:

1. Библиотека за сваку школу : Декларација. <http://bds.rs/wordpress/wp-content/uploads/2013/07/%D0%B8%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B0%D0%BA%D1%83-%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%83-%D0%94%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0.pdf> (преузето 15. 3. 2014).
2. Деспотов, Мара. „Информациона писменост студената : стратегија претраживања”. *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Год 12, бр. 22 (мај 2013): 76–84.
3. Ђоковић, Гордана „Информациона писменост ученика”. У *Креативне радионице у школској библиотеци*. Уредник Александра Вранеш, 99–109. Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2011.
4. „Закључци са Међународног научног скупа Информациона писменост и доживотно учење”. *Високошколске библиотеке* година IV, број 4 (2007). http://unilib.bg.ac.rs/zajednica01/izdanja/visokoskolske_biblioteke/god4/br4/6.php (преузето 15. 3. 2014).
5. *Информациона писменост и доживотно учење: Зборник радова на конференцији*. Уредници Александра Вранеш, Љиљана Марковић, Gven Aleksander. Београд; Vičita: Филолошки факултет Универзитета; Библиотекарско друштво Србије; Emporia univerzitet, 2008. <http://digifil.fil.bg.ac.rs/Home/Read/33103> (преузето 15. 3. 2014).
6. *IFLA препоруке о медијској и информационој писмености*. Превод на српски језик Библиотекарско друштво Србије. <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/media-info-lit-recommend-sr.pdf> (преузето 1. 8. 2013).
7. Јурић, Славица. „Информациона писменост и рађање дигиталне културе”. *Школски библиотекар : онлајн часопис за школске библиотекарке* Број 4 (јун 2013). <http://casopisbibliotekar.wordpress.com/2012/08/09/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%B8-%D1%80%D0%B0%D1%92%D0%B0%D1%9A%D0%B5-%D0%B4%D0%B8%D0%B3%D0%B8/> (преузето 14. 3. 2014).
8. Јурић, Славица. „Концепти нове писмености” (14. 2. 2013). <http://obrazovneparadigme.pbworks.com/w/page/63596015/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5%20%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8> (преузето 3. 10. 2013).
9. Љубановић, Гордана. „Информациона и медијска писменост библиотекара и корисника школских библиотека”. <http://www.bibliotekaplus.rs/wp-content/uploads/2013/03/IMP-22.05.2013.pdf> (преузето 3. 10. 2013).
10. Poter, Džeјms. *Медијска писменост*. Preveo Đorđe Trajković. Београд : Clio ; FORIN – Fond za razvoj istraživačkog novinarstva i novih medija, 2011.
11. Prajs, Stjuart. *Izučavanje medija*. Preveo Vladimir Kolović. Београд : Clio, 2011.

12. Pralica, Dejan. „Perspektive medijske pismenosti u Srbiji“. U *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene: medijska istraživanja: zbornik radova III*. Urednik Dubravka Valić Nedeljković, 211–224. Novi Sad : Filozofski fakultet, Odsek za medijske studije, 2011.
13. Радић-Бојанић, Биљана и Јагода Топалов. „Електронски извори COBISS и КоБСОН у функцији високошколског образовања : ставови и навике студената корисника“. *Читалиште: научни часопис за теорију и праксу библиотекарства* Год. 11, бр. 20 (2012): 33–43.
14. Stamenković, Dušan prev. „Aleksandrijska izjava o informacionoj pismenosti i doživotnom učenju = The Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning“. *Bibliotekar: časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva* God. 51, sv. 1/4 (2009): 165–166.
15. Стокић Симончић, Гордана. „Актуелни Попис забележио је две, са пуном свешћу да их ,на терену’ има знатно више: Информациона писменост и обиље информација“ (Видео снимак). Београд: Internestproject, 2013. <http://www.youtube.com/watch?v=3hy8bR3Nfq0> (објављено 19. априла 2013, преузето 19. 11. 2013).
16. Стокић Симончић, Гордана и Жељко Вучковић. *Библиотеке и идентитети*. Панчево; Нови Сад: Градска библиотека; Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 2012.
17. „Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији“. *Службени гласник РС* број 87/06. http://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/61956/strategija_informaciono_drustvo_srbija.zip (преузето 15. 3. 2014).
18. *Стратегија развоја информационог друштва у Србији до 2020*. http://www.paragraf.rs/propisi/strategija_razvoja_informacionog_drustva_u_republici_srbiji.html (преузето 15. 3. 2014)
19. Ćurgus Kazimir, Velimir. *O medijskoj pismenosti*. Београд : Ebart – medijski arhiv, 2011.
20. Filipi-Matutinović, Stela. „Elektronski izvori informacija u nauci: značaj, vrste, dostupnost, procenavrednosti“. http://unilib.bg.ac.rs/edukacija/Tekst_za_kurs_za_doktorante_2011.pdf, (преузето 3. 10. 2013).
21. Filipi-Matutinović, Stela. „Научне информације у Србији: проток, доступност, вредновање“. <http://unilib.bg.ac.rs/edukacija/Naucne%20informacije%20u%20Srbiji.pdf>, (преузето 3. 10. 2013).
22. Horton, Forest Woody Jr. *Overview of Information Literacy Resources Worldwide*. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2013. http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/news/overview_info_lit_resources.pdf (преузето 15. 3. 2014).

A Brief Review of the Published Resources on Information Literacy in Serbia

Summary

This paper analyzes literature, i.e. the published resources on the topic of information literacy that have been created in Serbia since 2007. The immediate cause for conducting the analysis is issuing the UNESCO publication *Overview of Information Literacy Resources Worldwide*, with the list of 23 bibliographic units describing material in Serbian language: monographs, journal articles, guides, educational courses, seminars, as well as translated international documents and manuals. Treating this list only as an overview of the most important issued publications, rather than as a comprehensive bibliography of works, the authors of the text carry out bibliometric and content analysis of the topics addressed in them and ascertain qualitative shift from getting familiar with the issues, through empirical research, to the theoretical considerations about information literacy competencies. The analysis of the relevant literature, published in Serbian, from 2007 until today, shows that the current position of libraries and librarianship in Serbia reflects all the *children's diseases* of the concept and implementation of information literacy. Although the state strategies have not adequately valorized their true potential, nowadays libraries in Serbia operate in a society that shows increasingly clear its strategic commitment to the development of science and tends to invest more into scientific research, education and culture. Library initiatives, project organization, participation in international projects, working in international associations, professional education - show that librarians, with all the objective difficulties, consider information literacy their natural task. The future efforts of libraries and librarians in redesigning their own mission in the domain of information literacy should be clearly directed towards the visible and measurable contribution to the welfare of the community in which they work.

Keywords:

information literacy, stages of development, Serbia, media literacy, *Overview of Information Literacy Resources Worldwide*, competencies, libraries, user training, information society, development strategy